

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

George D. Nedelcu. — *Sugestiuni sociale.*

Jurisprudența Română. — *Curtea de Apel Iași, Secția II.* — Jurisdicție grațioasă. — Hotărâri. — Comunicare. — Sequestru asigurător. — Materie comercială. (Gavril Rabinovici și alții cu Banca Dacia).

Tribunalul Ilfov, secția IV c. c. — Inscrisoare în fals. — Suspendarea judecării civile. — Instanță de recurs. (Florica G. Vărășteanu cu G. Vărășteanu).

Judecătoria ocol II rural Câmpulung. — Acțiune în revindicare. — Compoștenitor. — Prescripție de 10 ani.

SUGESTIUNI SOCIALE

Decădere morală. — Educațiune. — Familia. — Femeia.

„Tandis qu'un garçon dépense beaucoup d'années à acquérir la connaissance dont le principal mérite est de constituer l'éducation d'un homme du monde; et tandis que la jeune fille passe aussi beaucoup d'années à acquérir ces talents décoratifs qui la rendent capable de jouer son rôle dans une soirée, ni l'un ni l'autre ne passent même une heure à se préparer pour cette responsabilité qui est la plus grave de toutes, la direction d'une famille.”

Herbert Spencer

Este cunoscută puterea obiceiului. Proverbul zice că obiceiul este a doua natură. El ar fi rezultatul unei influențe ce se exercită asupra noastră, pe care o suportăm și care ne face să lucrăm contra voinței noastre.

„In mulți oameni — spune un cugetător francez — totul nu este decât obicei: obiceiul înlocuiește în ei conștiința și principiile; conduita lor de mâine este fundată pe cea de azi, care n'are altă bază decât „conduita de ieri”.

Prin obicei suferim chiar unele părți din reformele sociale, politice și religioase dovedite contrarii legilor naturale sociale: influența ideilor marilor reformatori este atât de puternică, încât nu ne putem zmulge supunerii tradiționale.

Prin obicei trăim — cu mulțumire chiar — în lumea în care trăim, care, generalmente vorbind, adică privind aspectul identic al celor câteva lumi după continentul nostru, este formată din: negustori tâlhari; meseriași aventurieri; funcționari abuzivi, supuși și docili cu cei mari, mândri și aroganți cu cei mici; doctori speculanți; magistrați prevaricatori; avocați exploatare; înalți demnitari traficanti de tot ce le poate aduce câștig, etc.

Prin obicei privim indiferent cum toată această lume este, la noi, produsul nemijlocit mai numai al

clasei țărănești: analfabetă, superstițioasă, plină de prejudecăți, nehotărâtă, sarcastică și zeflemistă, cu caracter nedefinit — un amestec de sentimente și bune și rele —, cuminte și șireată, bândă și perfidă sub aparența ei ascultătoare, muncitoare și greoaie; clasă socială cu bun simț, cu multă temere de autoritate și în care partea salbatică, partea josnică și bestială a naturii omenești se manifestă la orice ocaziune, la cea dintâi contrarietate.

În ordinea de idei a decăderii morale, unul din distinșii noștri publiciști, d-l Const. Bacalbașa, a amintit în luna Decembrie a. t., într'un articol din „Adevărul” intitulat „Cum își pierde oamenii vremea”, despre spiritul anarhic refractar sentimentului de legalitate împământenit în țară, și a acuzat guvernele cari s'au perindat la Putere că au ajutat la această împământenire a ilegalității. „Avem legi — zice d-l Bacalbașa — dar nu avem legalitate; avem tribune, dar nu avem justiție — cu rare excepțiuni; avem prefecți, primari, polițai, dar nu avem administrație; avem profesori, localuri, cărți, pupitre, dar nu avem școală”.

D-l Bacalbașa începe articolul său numind naivi pe oamenii cari cred că este cu puțință vre-o îndreptare cât timp va dura *actuala îndrumare generală*, și-l sfârșește vorbind de oamenii abili cari au ajuns „stăpânitori glorioși la noi, pe când aceia care sunt „mândria Țării prin cultură, caracter și moralitate „abea găsesc un loc la soarele acestei Țări”.

Cred că d-l Bacalbașa săvârșește o eroare când vorbește de ilegalitățile din Țară și de oamenii abili ajunși la cârmă ca de ceva specific românesc.

Un alt scriitor, fruntaș al nostru, d-l Ion Al. Brătescu-Voinești, într'un fragment din „In slujba păcii” pe care l'am cetit în „Neamul Românesc” dela 25 Decembrie a. t., precizând înțelesul cuvântului patriotism spune că patriotismul nu trebuie să însemneze numai legătura tainică și puternică între o ființă și locul în care s'a născut și a crescut, sentiment care există la toate viețuitoarele, ci trebuie să însemneze ceva mai mult, trebuie să însemneze și dragostea de a conlucra la perfecționare și înălțarea Patriei.

Dacă la caracterizarea făcută în rândurile de mai sus lumii în care trăim adăogăm lipsa sentimentului de legalitate și răpirea drepturilor oamenilor onești de către oamenii abili — ceea ce este dovada declinului unei societăți, — constatate de d-l Bacalbașa, precum și lipsa iubirii de patrie în înțelesul d-lui

1) Herbert Spencer: *L'Education Intellectuelle morale et physique*, traduit par Marcel Guymiot (Paris, 1908).

Brătescu-Voinești, — lipsă constatată cu prisosință, la noi, în teritoriile ocupate de Germani în timpul războiului din 1916—1918, —avem tabloul desăvârșit al lunei noastre.

Și, tiranul de obicei nu numai că ne face să suportăm vecinătatea acestei lumi, dar chiar ne atașează de ea, ne face să ne complacem în ea, să o iubim, să o dorim, după cum instinctul ne atașează de ceea ce suntem și ne face să ne plăcem așa cum suntem, oricât de decăzuți și de mizerabili am fi.

D-l Bacalbașa zice că dacă s'ar schimba actuala îndrumare generală, ar fi cu puțință o îndreptare a răului împământănit în Țară.

Dar, care să fie îndrumarea generală care să „atingă problema în esența ei sufletească”, după cum se exprimă d-l Bacalbașa? De unde trebuie să pornească această îndrumare, pentru ca în fiecare om să prindă rădăcini sentimentul de patrie al d-lui Brătescu-Voinești și respectul pentru legalitate al d-lui Bacalbașa?

Lumea în care trăim, și care e așa cum e arătată mai sus, este ea efectul îndrumării generale actuale, sau ea este cauza acestei îndrumări? Lumea produce îndrumarea actuală, sau îndrumarea actuală face lumea? Văzute de aproape, amândouă se prezintă ca efecte; nici una nu este cauza celeilalte. Amândouă pornesc dela aceiași obârșie: sunt efectele viciului de origină ale organizării societății noastre, organizare care n'a dat, nu dă și nu va da nici de aci înainte lumii în care trăim contribuția educativă trebuitoare. La o asemenea contribuție nu poate ajuta decât familia.

Lipsa sentimentului de legalitate a existat în toate timpurile:

negustorii au fost totdeauna tâlhari. Meseriașii ca și negustorii;

funcționarii au fost totdeauna abuzivi. Ei au provocat, ei au alimentat și au înlesnit în toate timpurile traficul de influență. Din cauza lor nu se știe ce este legal și ce nu este legal, ce e drept și ce nu e drept, ce se poate și ce nu se poate. Un acelaș lucru, unul îl poate obține, altul nu, după cum este om cunoscut sau necunoscut, după cum are sau nu are trecere, după cum este om temut sau nu. Cei nevoiași sunt siliți să recurgă la influența celor care pot pătrunde prin birourile autorităților și să-și plece capul înaintea exploatatoarei dispozițiuni din legea avocaților care dă drept acestora la libera intrare pentru ca să reprezinte părți în înaintea autorităților administrative. De aci scanda urile provocate de traficurile de influență; de aci faptul că funcționarii publici sunt puțin interesați. Am cunoscut un funcționar pe care nu-l răbda inima să lase pe cineva — fie că acel cineva ar fi fost cel mai de rând om — să iasă din biroul lui fără să nu fi fost servit sau îndrumat, povățuit și luminat asupra chestiunii ce-l aducea acolo; care nu lăsa nici o petițiune, nici o cerere, nici o plângere primită din orice parte a Țării, fără să nu comunice în scris petiționarului, prin autoritățile în drept, rezultatul cererii, sau de ce nu i se poate satisface cererea. Acest funcționar era Nicolae Mișu, fost în ultimele timpuri miniștru la Londra și ministru al Palatului. De Nicolae Mișu se putea spune că era în adevăr funcționar al Statului, al națiunii organizate;

de cum au fost magistrații și avocații la noi, ca să știm este destul să răsfoim colecțiile circulărilor

ministerului justiției din timpul regulamentelor organice; de cum sunt, ca să vedem este destul să vârm puțin zizanie între ei și să ascultăm ce le ese din gură: nu mai de mult decât anul trecut am asistat la un spectacol dureros al invinuirilor ce și-au adus reciproc prin presă unii altora, și lor înșile între ei. Am rezumat acest spectacol într'un articol intitulat *Antagonisme* publicat în revista „Dreptul” cu No. 10 din 23 Martie 1924;

de cum sunt doctorii, nu știu dacă cineva și-a luat sarcina să-i descrie la noi. În Franța sunt descriși. Volumul „Défends ta peau contre ton médecin” de Charles Solier și Louis Gastine (Paris 1907), spune destul;

înălții demnitari cu traficurile lor sunt în mintea și în văzul tuturor. Ei mișună în organismul social cum mișună viermii în cadavrul intrat în descompunere.

Marii reformatori cari au pus bazele actualei organizări sociale și căreia ne supunem în puterea obiceiului, s'au preocupat numai de învățământ; nu au avut pare-se, decât un singur gând: individul să învețe carte ca să-și desvolte inteligența. Poate că ei au crezut că desvoltarea inteligenței cuprinde și înălțarea sufletească; poate că ei au crezut că inteligența singură este îndestulătoare pentru a îndruma lumea pe calea binelui, pentru a-i da sentimentul legalității, al cinstei, al ordinei și al datoriei.

Rezultatul acestei tendințe de a împinge către învățământul superior chiar pe acela care nu sufăr de sărăcia spiritului lor, înainte de a ne preocupa de imperfecțiunea sufletului lor, de inferioritatea morală în cari se găsesc, se vede: marea mulțime a lumii zace în mizeria morală a cărei vedere ne înspăimântă, fără ca să fi putut fi ridicată din mizeria intelectuală din care organizarea socială actuală a voit s'o scoată.

Cu toată cazna învățământului, la marea mulțime a lumii punctul de gravitație — întrebunțez vorba unui cugetător german — a rămas tot în afară de ea; puterile intelectuale nu i-au crescut nici atât cât să o facă să se ocupe cel puțin ca diletantă de știință. Au crescut mulțimei, însă, puterile intelectuale atât cât să mărească îndrăzneala și să înlesnească abuzivilor, speculanților, prevaricatorilor, exploatatorilor, traficantilor și abilitilor posibilitatea de a deveni funcționari, doctori, avocați, magistrați, înalți demnitari, demagogi, agitatori de oameni, trădători de neam, etc.

Anul trecut, pe la începutul anului școlar, un sătean din apropierea Bucureștilor a venit să mă roage să sprijinesc răușita fiului său la concursul de intrare în clasa I-a gimnazială, pentru că de, „de ce n'aș face și eu din el un avocat, un doctor, sau un inginer”.

Săteanul din Domnești care abia putea să-și scrie numele; care nu simțea nevoia altei hrane decât a fierturei de fasole, de știr sau de urzici și a mămăligi frământată în mână pentru ca, făcută cocoloș și întărită, să alunece neamestecată mai ușor pe beregată; care nu simțea nevoia unui alt adăpost decât al odăei scunde, neîncăpătoare, neaerisită și neluminată în care stăteau el și ai lui; care nu simțea nevoia unui alt pat decât a celui cu rogojina pe scânduri; în a

cărui ogradă, — vraisește și bătătorită, — nu se zărește nici un pom roditor, nici-o brazdă, nici de flori, nici de legume, nici de iarbă; a le cărui noțiuni despre bine și despre rău le văzusem cu un an înainte, când venise pentru un alt fiu al său ce își făcea armata și care furase un palton din casa ofițerului unde era ordonanță, să mă roage să-l scap din garda Pietii, căci „nu făcuse cine știe ce crimă, a vrut să vândă „zdreanța de palton ca să aibă și el o para mai mult „de sărbători, bată-l părdalnicul să-l bată de copii”; săteanul din Domnești, zic, nescuturat încă, nici ei nici ai lui, de deprinderile care animalizează omul și îl scoate afară din societate, năzuia să vadă pe fiul său avocat, doctor sau inginer. Și este cert că o să-l vadă. Organizarea socială actuală nu cere individului ca complement al instrucțiunii nici o altă educație, nici o garanție de moralitate și de integritate ca să urce — vertiginos chiar — treptele sociale.

Aci stă cheia „îndrumării generale care atinge „problema socială în esența ei sufletească” de care se preocupă d-l Bacalbașa.

Organizarea socială actuală, în contra așteptărilor ei, a distrus familia, singura care poate garanta moralitatea și integritatea individului: l'arbre se connaît à ses fruits, mais la semence se connaît à l'arbre, zic Francezii.

* * *

Societatea, ca și corpurile organizate, are piesele ei anatomice, are caracterele și fenomenele ei, are legile ei naturale care îi conduc viața.

Ceiace sângele este pentru corpurile organizate, familiile sunt pentru societate. Sângele dă viață organismului animal, familiile dau viață organismului social. Viața societății se confundă cu viața familiilor.

În viața societății familiile circulă după cum sângele circulă în viața animalului. Mișcarea circulară a familiilor merge de la familiile clasei de jos — a clasei țărănești care formează baza societății — la familiile clasei de sus, ca și sângele care merge de la inimă la extremități. După cum sângele în circulațiunea lui ca să ajungă la extremități trebuie — plecând de la inimă și primind în mersul lui materiile nutritive — să curgă regulat prin artere, prin vasele capilare și apoi prin vene, tot așa progresiunea familiilor trebuie să se facă gradat și neîntrerupt, treptat, de la cele de jos la cele de sus după ce au primit substanțele necesarii pentru nutrițiunea minții și a sufletului, substanțe care devin puternice numai trecând prin sfere sociale și morale proprii a le face să ajungă în faza ultimă a nutrițiunii, adică la asimilațiune, și astfel să fie folosite de viața organismului social.

Familiile cată să se servească reciproc: cele de jos muncind pentru belșugul lor și al celor de sus, și prin urmare al societății, iar cele de sus muncind pentru cultura, moralitatea și caracterul lor și al celor de jos, și prin urmare al societății.

Acest schimb de servicii se aseamănă cu ceea ce în biologie se chiamă circulațiunea materiei. Este mare asemănare între știința vieții corpurilor organizate și știința vieții organismului social. Amândouă se întemeiază pe legi naturale.

După cum sângele corpurilor viețuitoare nu trebuie să fie vițiat ca să fie dătător de viață, tot astfel, pentru

ca organismul social să fie sănătos, familiile care compun straturile sociale nu trebuiesc să fie vițiate. Sănătatea familiilor este subordonată condițiilor prielnice în care indivizii ce o compun sunt puși ca să se desvolte. Individul este nucleul celei în care se manifestă viața, în care se petrec fenomenele de asimilare. Or, organizarea socială actuală neocupându-se de perfecționarea familiei sub raportul moral, și îmboldind pe individ, — convertit în propria sa substanță — a învățătura de carte, la cariere înalte, îl scoate ne-complect desvolat din celula lui, din familia în care n'a putut să-și formeze conștiința.

Instrucțiunea nu înseamnă educațiune morală; asemenea ființe, dar, necomplete nu pot forma familii care să însănătoșeze societatea.

Unor asemenea ființe nu se poate pretinde să înfrâneze sau să nu practice abuzurile, speculațiunile, traficurile, etc., căci nu se poate cere simț moral, adică discernământ de ceea ce este conform cu știința moravurilor:

celor din substanța spirituală a cărora nu s'a eliminat încă partea josnică a omului de jos, animalitatea lui;

celor cari în primele două vârste și-au văzut părinții dând lipsă la cântar, trăind și îmbogățindu-se din această operațiune;

celor eșiți din familii suspecte și cari au trăit din expediente;

celor eșiți din familii impudice, din case indulgente, dacă nu tolerante și de toleranță;

celor eșiți din case de joc de cărți;

celor eșiți din case în care se țin intrigile — galante sau negalante — ca pânza în atelierele de țesătorie.

Unor asemenea ființe, din contra, li se dă puțința să vatame și să vițieze și mai mult societatea, servindu-se de funcțiunile sau situațiunile în care cartea învățată le-a ridicat.

Organizațiunea socială actuală prin mecanismul ei imaginat de a asigura progresul omenirii, adică desvoltarea civilizațiunii, a adevărit spusele unui înțelept că sălbatecii se mănâncă unii pe alții și civilizații se înșală unii pe alții, și a creiat pe așa zișii desrădăcinați ai lui Maurice Barrès: „ființele abătute dela menirea lor, zmulse din mediul lor prielnic desvoltării și aruncate în locuri străine de educația și „tradiția lor”.

Paul Bourget vorbind în l'Étape de aceste ființe, zice că sunt „entre deux mondes, celui d'en bas où „l'on peine, où l'on est à la tâche, où l'on est privé, „où l'on supporte, celui d'en haut, où l'on est libre, „où l'on s'épanouit, où l'on joue”.

În adevăr, din punct de vedere social, aceste ființe se găsesc într-o situațiune de tot falsă: au rupt legăturile cu familiile lor — între ele și familiile lor nemai fiind nici o omogeneitate — fără să fi pătruns în interstițiile unei alte familii; sunt, dar, fără familie, căci forța care unește între ele familiile, aderența, coeziunea, nu există. Sunt în vid: nu sunt nici jos, de unde au plecat, nici sus unde ar voi să fie și unde totul le este heterogen. Sunt ca indivizii fără naționalitate, care au pierdut naționalitatea de origină fără să fi dobândit naționalitatea străină, sunt „heimathlosii” unui Stat. Am o bogată colecție de nume de

persoane care se găesc pe treptele ridicate ale societății noastre și cari trăesc în vid.

De la indivizii fără familie, cari trăesc în vid, mergând mai departe, prin analogie, ajungem la indivizii fără patrie — patria fiind un compus de mai multe familii — la acei cari „nu cunosc legătura tainică și „puternică dintre o ființă și locul unde s'a născut, „adică dragostea pentru Țară în care sunt îngropați „moșii și strămoșii noștri, în care pretutindeni răsună „graiul ce înțelegem mai bine, și ale căreia dealuri și „munți și văi și zări și ape și cântece ne par mai frumoase decât oricare altele”¹⁾.

Și indivizii fără familie, adică cei scoși din mediul lor prielnic dezvoltării, și indivizii fără patrie sunt vătămători, sunt funești chiar. Cât sunt de vătămători societății indivizii necomplect dezvoltați și aruncați în locuri străine de tradiția și educația lor am văzut mai sus; ca să vedem cât de funești sunt omenirii indivizii fără patrie n'avem decât să privim Rusia de acum. Prăbușirea nenorocitei și pustiitei Rusii cu furturile, jafurile, ororile, asasinările și exploatarea maselor populare sunt opera unei asociații compusă din 50 de inși din care numai șase sunt Ruși, restul sunt străini: 43 Oviei și 1 Leton²⁾. Străinilor nu le poate intra în sânge hereditatea unei patrii în care „nu răsună graiul ce înțeleg mai bine”. Ceice n'au familie și patrie nu pot avea nimic sfânt.

„I-esrădăcinării” creați de organizarea socială actuală spre a asigura progresul omenirii n'au răspuns așteptărilor organizatorilor. Ei n'au putut curăța societatea de abjecțiune, de noroiul vițiului.

Progresul omenirii, însă, nu se datorește exclusiv mecanismului organizării sociale care sacrifică familia dezvoltării inteligenței individuale.

Aportul social al inteligențelor dezvoltate prin învățământ este minim pe lângă aportul altor inteligențe, căci sunt inteligențe și inteligențe. Giovanni Papini în scrierea sa „Istoria lui Christ” la capitolul „Fericii cei săraci cu duhul” spune: „Isus n'a admirat nici odată inteligența de concept și memorie „verbală; metafizicienii, constructorii de sisteme, „sofistii, cercetătorii naturii și rozătorii de cărți n'ar „fi prețuit mult înaintea lui. Însă inteligența, puțină „de a pătrunde semnele viitorului și înțelesul sim-bolurilor — inteligența iluminatului și a profetului „iubitor de adevăr — era chiar în ochii Lui un dar a „cărui lipsă la auditorii și discipolii Săi o regreta „adesea. Inteligența supremă pentru el era de a „înțelege că inteligența singură nu e de ajuns....”

Și chiar dacă *întreg* progresul omenirii s'ar datora câtorva din puzderia de inteligențe mănate spre învățătura de carte, încă mecanismul organizării societății actuale va trebui revizuit, dată fiind dezordinea de moravuri în care el a adus societatea. Mizeria morală pusă în paralel cu progresul realizat trage mult mai greu la cumpănă. Sodoma și Gomora din cauza depravării lor au trebuit să fie arse cu foc din cer.

1) I. Al. Brătescu-Voinești: „În slujba păcii”.

2) Vezi „Cauza tulburărilor lumii” tipărită la Londra și New-York cu o prefață scrisă de editorul ziarului „The Morning Post” citată de d-l. Ion Florescu în discursul ținut la Camera cu prilejul discuției pentru răspuns la mesajul Tronului în sesiunea 1924 — 1925, precum și ziarul „Universul” din 19 Ianuarie 1922 asupra crimelor regimului sovietic.

Progresul fiind opera geniului împreunat cu știința, societatea are nevoie de instrucțiune, are nevoie de școală, dar are mai multă nevoie de transmutațiunea sufletului, are, adică, mai multă nevoie de familie, de acest laborator al naturii sociale în care se plămădește aluatul omenesc.

Ar fi de întrebat: de ce organizatorii societății actuale nu s'au ocupat de creșterea familiei? Nu știau ei că educațiunea morală se dobândește numai în familie? Nu știau ei că în ordinea firească educațiunea sufletului trebuie să treacă înaintea educațiunei inteligenței? Au ignorat ei această lege naturală socială? Și dacă n'au ignorat-o, și dacă știau că dezvoltarea civilizațiunei implică și cultura sufletească, de ce au regulamentat numai educațiunea intelectuală individuală? Care a fost rațiunea lor? Credeau ei că instrucțiunea este mai folosită societății decât moralitatea? Să le aducem insulta și să zicem că au fost călăuziți de ideea că importantul în viață este „nu „ceea ce suntem ci ceea ce se crede că suntem”¹⁾, și s'au ocupat numai de educațiunea intelectuală a individului fiindcă această educațiune ne arată mai repede lumii decât educațiunea morală care nu se poate dovedi cu titluri academice sau cu diplome universitare? Nu s'au gândit ei că o „societate fără „educațiune morală se prăbușește ca și un pod cărui i s'au calculat greșit rezistența materialului întrebuințat?”

Ar fi de cercetat (poate că se va fi și cercetat, dar nu știu eu) de ce urmașii reformiștilor trecuți cari au văzut vițiul de origină al organizațiunei sociale actuale și s'au ocupat cu știința dezvoltării societății n'au căutat să remedieze răul, să vindece suferințele morale ale vieții sociale? Să fie fără remediu aceste suferințe?

În adevăr, este mult mai ușor de pus bazele unui învățământ bun decât ale unei familii sănătoase.

Pentru învățământ elementele sunt mai la îndemână: localuri de școală, material didactic, un program de studii și profesori. Dacă profesorii își învață bine lecțiile pe cari au să le dea și ei ca lecții la copii și vin regulat la școală, învățământul pășește înainte.

Pentru clădirea unei familii sănătoase elementele sunt mult mai puțin la îndemână.

Familia este un cuib care pretinde îmbrățișarea inimilor și confuziunea inconstienței a legăturilor sufletești; o instituție în care se cere multă răbdare, multă rezemare, mult devotament și o mare finețe de pătrundere; un laborator de psihologie, de fiziologie și de psihofiziologie unde se experimentează construcțiunile morale și intelectuale ale copilului spre a putea fi amendate.

În familie se cunosc sufletul copilului, simțirea, gândirea și conștiința lui; în familie se observă și se studiază apucăturile și manifestările lui în viață; în familie se analizează și se studiază natura spirituală a sufletului lui. Acolo se frământă, se dospește și se coace pasta de om; acolo conștiința, fie că e considerată ca o proprietate a sufletului sau a spiritului, fie că e considerată ca un fenomen al activității cere-

1) Herbert Spencer: „L'Education intellectuelle, morale et physique”, tradit par Marcel Guymiot (Paris, 1908).

brale, fermentează; acolo sensibilitățile se fasonează și se permanentizează; acolo se înființează ceea ce este bun sau rău în sângele omului; de acolo vin toate ce le vedem în viața lumii.

Găsirea elementelor pentru un asemenea laborator este o grea problemă.

Elementele ce pot fi găsite sunt în majoritate desrădăcinatii sau desrădăcinatele lui Maurice Barrès. sunt absolvenții sau absolventele familiilor de astăzi, care, în mare parte, nu sunt decât casele iubitorilor de arginți; nu sunt decât școli cari învață cum se vâneze banul și câștigul fără muncă; școli de viții, de plăceri, de lux, de viață ușoară și de desfrâu; școli în care nu se știe ce este cuvântul pudoare și care deprinde omul să nu mai creadă în onoare nici femeia în virtute.

Și aceste elemente se întrezăresc și în viitorul depărtat al omenirii, căci organizarea socială actuală le cultivă.

Nu este exclus ca elementele viitorului să prefurască și mai puțin ca cele de azi.

Sclavi cum suntem ai obiceiului n'am putut și nu putem să rupem cu trecutul și să scuturăm jugul organizațiunii societății actuale care ademenește și scoate copiii satelor și a clasei muncitoare din familiile lor. Sclavi cum suntem, îi mănăm mereu pe bieții copii, măgiti de farmecul situațiilor înalte din afară de mediul lor social în care numai ar fi putut prospera, — miraj, — îi mănăm ca să umple gimnaziile, liceele și universitățile. Și, după ce i-am înghesuit în școalele superioare, în loc de a-i fi lăsat acolo unde ar fi putut fi folositori, ne plângem de „scăderea nivelului cultural, moral și intelectual al „absolvenților școalelor noastre”; luăm într'una ho- „tăriri de a îmbunătăți o situație care e adânc preju- „diciabilă Statului și viitorului nostru ca popor”¹⁾; ne înduioșăm, vorbim și scriem sub diferite titluri ca „Mizeria intelectualilor”, „Să ne salvăm copiii”, etc. că „copiii noștri mor sub ochii noștri, mor materia- „licește și se otrăvesc sufletește din cauza luptei gro- „zave cu viața, luptă dusă numai și numai de dorul „de carte și de învățătură”²⁾; conferențiem asupra „Cooperației intelectuale, naționale și internaționale” și cităm: „studenți cari spa-lă geamurile și ușile unui ma- „gazin, cari vând la gara St. Lazar jurnalele de sea „ră, cari sunt servitorii a laborul dela Vilette”, etc.³⁾

Deși ne înduioșăm și plângem, punem cu toate astea mijloacele de desrădăcinare cât mai la îndemâna copiilor ce trebuiesc lăsați în pace, înființând școli cu programe reale, clasice și moderne până și în inima satelor, în credința că prin aceasta „rezolvăm pro- „blema cultivei naționale, reacționăm spre lumină și „oprim decadența intelectuală, agonia lumii...”

Marea majoritate — mare de tot — a acestor copii sunt germenii, sunt cauza primă a nevoiașilor morali, intelectuali și materiali de mâine, a părților negative ale societății, a indivizilor fără patrie, a familiilor

vițiate, a familiilor fără familii și a familiilor unde și bărbatul și femeia și copiii își fac purgatoriul în viață.

Anul acesta școlar s'a înființat, la noi, de către un om bogat din lumea mare a societății noastre, un gimnaziu într'un sat din județul Ilfov la 15 k.m. departe de București, și s'au adunat fonduri pentru înființarea de asemenea a unui gimnaziu într'un sat dintr'un județ de munte. Poate că se vor fi luat măsuri și pentru înființarea și a altor gimnazii prin alte sate, deși tânjim de nevoia școlilor care să lege pe copii de meseriile părinților lor pe cari le-ar putea face să prospereze și să progreseze, și să închege familiile strâmtorînd în ele gospodăria, profesiunile manuale și industriale, ordinea și omenia, și înfiripând tradiția spre a se putea transmite din generațiune în generațiune faptele, învățămintele, credințele și datinele strămoșilor și ale pământului.

Nu mai prin aceste din urmă școli se pot desvolta în familiile claselor țărănești și muncitorești energiile capabile să formeze la rândul lor familiile clasei luminate, conștiente și pregătite de a fi factorul conducător în Stat: să formeze tulpinile cari să țină neîntreruptă legătura cu familiile de jos, țărănești și muncitorești, după cum tulpinile arborelui cu ramurile și florile lui păstrează legătura cu ramificațiunile ascunse în pământ.

Clasele cari compun organismul social sunt ca și piesele organismului animal și trebuiesc să sufere și ele modificările și transformările necesarii spre a deveni apte să îndeplinească anumite funcțiuni.

Clasa țărănească și clasa muncitorimei sau așa zisa clasă a proletariatului manual: căroră timpul „exu- „vațiunii” nu le-a sosit încă, și cari abea eșite din starea de larvă, — dorminde încă — vor esc să fie cârmui- „toare de popoare, se aseamănă animalelor la care metamorfoza nu s'a făcut complet și prin urmare nu pot să-și reproducă speța

* * *

Aspectul sub care ni se înfățișează familiile se datorește exclusiv femeiei.

Femeia este pivotul familiei. Ea știe aceasta. Ea stăpânește lumea și își cunoaște puterea ce are asupra omenirii și farmecul prin care o leagă, și știe că acest farmec îl datorește în mare parte și vâului. sau, mai bine zis, tainei sub care ne face să înțelegem personalitatea ei și manifestările ei în viață.

Ea știe, și cu toate astea, ametită de aerul vieții publice, tinde să rupă vâul. tinde să ne facă să pătrundem taina, să ne răpească ideia de acel ceva ce nu se poate defini și pe care ni-l dă fără ca să fie în ea; tinde să se depărteze de familie, de locul de unde poate să-și exercite suveranitatea, și urcă panta revendicărilor unor drepturi ce crede că îi aparțin. Se agită, și în agitația ei nu-și dă seama că se slăbește credința mistică ce omul are în ea și că cu această credință se duc și puterile ei; nu-și dă seama că prin tendințele care numai spre virtuțile casnice nu o îndreptează, că prin înclinațiunile ce manifestă și care numai către laboratorul de psihologie al familiei nu o mână, ea devine pe zi ce trece o inutilitate pentru familie; nu-și dă seama că ne mai fiind „marea educatoare” a omului

1) Vezi expunerea d-lui Ștefan Ioan din raportul proiectului de lege prezentat în Cameră, anul acesta, pentru înființarea examenului de bacalaureat.

2) Vezi, ca exemplu, articolul d-nei Alexandrina Gr. Cantacuzino din ziarul „Universul” dela 20 Februarie 1925.

3) Vezi conferința d-lui Dr. G. Marinescu.

tinde să fie privită în familie numai din punctul de vedere pur zoologic.

În activitatea desfășurată ca să soarbă mai de grabă aerul vieții publice, în excitarea ei, a inventat sau, mai bine, a provocat două mișcări — foarte grațioase amândouă — : *mișcarea feminisă și mișcarea feminină*. Avem organizații feministe și organizații feminine. Linia de demarcație dintre aceste două organizații ar fi după articolele scrise lunile trecute, în Decembrie și Ianuarie, în „Neamul Românesc” și „Viitorul” de d-na Izabela Sadoveanu, prezidenta „Asociației pentru emanciparea civilă și politică a femeiei”, secția București, că „feministele nu tratează „în grupările internaționale decât chestiunea pur și „simplu a drepturilor femeiei, lor nu le este iertat a „scoate sufletul Țării peste hotare, nu se ating de „chestiunile de politică internă și națională, nu fac „parte din nici un partid politic, pe când femininele „sunt mai largi în această privință, nu au o așa dis- „ciplină politică; acestea din urmă la congresele lor „au întredeschis multe colțisoare politice”.

Datorită acestor două mișcări avem — după cât cunosc din ziare — cam următoarele organizații : „Liga drepturilor femeiei”, „Asociația pentru emanciparea civilă și politică a femeiei”, „Uniunea educatoarelor”, „Reuniunile din Aredal”, „Federația societăților feminine din Moldova”, „Federația societăților feminine din Bucovina”, „Comitetul d-nelor din liga culturală”, „Societatea văduvelor de război, țărane și altele”, „Federația națională pro sufragio cu liga drepturilor femeiei”, „Mica antantă feminină”, „Consiliul național al societăților feminine”, „Asociația femeilor române pentru societatea națiunilor”, „Reuniunea națională a femeilor române”, etc., toate acestea cu filiale, broșuri, memorii de propagandă, cu localuri de întruniri unde „femeile se întrunesc „aproape zilnic spre a lua ceaiul și a se informa asupra „activității desfășurate”, cu saloane în care „se dau „periodic ceajuri artistice și literare pentru crearea „unui contact intim și neîntrerupt între membrele „asociației”.

De curând s'a întemeiat o nouă asociațiune „Solidaritatea” sub prezedinția d-nei Zoe Gr. Râmnicănu, — ramură nouă eșită din rădăcinile vechi — care a ținut prima ședință la 1 Martie 1925.

Nu am enumerat printre grupările de mai sus, pe lângă care, poate, vor mai fi și altele, „Asociația cercurilor de gospodine”, al cărei scop pare să fie în adevăr ridicarea situației femeiei, și „Societatea scriitoarelor” instituită „pentru a strânge rândurile femeilor cari scriu”.

„Institutul Social Român” condus de d-l profesor D. Gusti a luat sub auspiciile sale cauza feminină creând pe lângă institut o „Secțiune de studii feminină”, secțiune din care fac parte, după cât am auzit, mai mult femininele decât feministele.

Dezideratele femininele și feministele se pot vedea într'un volum intitulat „Drepturile femeiei în viitorul cod civil”, în care sunt adunate studiile unor distinși profesori, avocați, magistrați și altor persoane de seamă, — studii făcute ca răspuns la un apel al d-nei Calypso Botez, prezidenta „Consiliului național al femeilor române” — precum și într'un „Memoriu” prezentat Corpurilor legiuitoare în ziua de 19 Februarie

1925, când au fost chemate femeile să se adune la Cameră și Senat de către d-na Eugenia Reuss-Ianculescu, prezidenta „Ligei drepturilor și datorilor femeiei”.

Femeile se cred nedreptățite. Ele vor să aibă aceleași drepturi ca și bărbații, căci și ele sunt oameni. Anatole France spune că „la femme est un homme puisque „Jésus-Christ, né d'une vierge, est appelé dans l'Evan- „gile le fils de l'homme” ¹⁾.

„Femeia care se mișcă” nu se mai mulțumește cu simplul rol de Junonă a casei; lucrările casnice și educațiunea copiilor nu îi mai sunt îndestulătoare; a fi numai suverana familiei îi este prea puțin, deși această suveranitate o face suverana lumii; ea vrea să conducă efectiv lumea, vrea să o organizeze și să țină mâna la regulata funcționare a omenirii.

Prevăd o nouă clasă socială: clasa feminină care va încerca să se prindă piept la piept cu bărbații ca să dea cu ei de pământ; prevăd o nouă luptă de clasă, un nou soi de război civil — vremea de apoi — dacă femeia nu va fi întoarsă din drumul ce a apucat.

„Femeia care se mișcă” uită că natura care nu permite să mergi contra legilor ei și care, când și când, mai curând sau mai târziu, dă peste cap toate utopiile, i-a determinat un anume rost în viață și de aceea a zămislit-o cu caractere și calități diferite de ale bărbatului.

Scopul „femeilor care se mișcă” l'am văzut prin ziare, și într'o broșură: „Discours tenu par la princesse Alexandrine Gr. Cantacuzène à la réunion publique organisée par l'Association de la „Petite Entente des femmes” à Belgrad, Novembre 1924” ²⁾.

D-na Cantacuzino este unul din sufletele mișcărilor feminine și feministe. În discursul ținut la Belgrad a motivat scopul mișcărilor femeiei: „... „inscrire l'autre „grande vérité qui est le rétablissement de l'équilibre „social entre l'être humain, entre les deux compag- „nons inséparables qui sont l'homme et la femme, mis „par Dieu sur terre pour partager ensemble les vicis- „situdes, le bonheur et lutter côte à côte pour la „famille, la société, la patrie et l'humanité” (pag. 5).

„Il est temps, six ans après la guerre libératrice, „que nos pays réunis donnent l'impression d'une „grande force culturelle, sociale et politique, décidés „à garder intangible tout ce que les sacrifices communs „nous ont donné et le principe du respect du Droit „et de la Justice. Nous devons avoir un sens profond „des responsabilités collectives et un désir sincère que „la grande famille humaine vive enfin en paix et „fraternité. (pag. 9 et 10)....

„et vous, femmes serbes, croates et slovénes, qui „avez en tout temps été des femmes actives, aidez-nous „dans cette nouvelle voie, donnez à nos éminentes col- „laboratrices de Yougoslavie tout l'appui qu'elles „méritent, afin qu'elles puissent nous aider à donner à

1) Anatole France: „Le jardin d'Epicure”.

2) București, imprimeria ministerului Artelor și Cultelor,

„la femme sa vraie place dans la société, afin qu'elle devienne de plus en plus un des grands facteurs d'équilibre social". (pag. 10).

În ce privește familia, d-na Cantacuzino spune: „Je connais l'argument vieux comme Matusalem: la famille, que deviendra la famille? Mon Dieu, est-il possible aujourd'hui, après le plus sanglant cataclysm que l'histoire ait jamais connu, que nous recommencions avec de tels arguments, mais la famille sans une femme éclairée, sans une mère consciente des dangers que courent ses enfants, c'est comme un capitaine conduisant un vaisseau sans boussole". (pag. 6).

Am reprodus părțile de mai sus din discursul d-nei Cantacuzino pentru că ele sintetizează ideile și aspirațiunile feministelor și femininelor cari ard de dorul vieții publice și de neastâmpărul de a intra în vâltoarea luptelor politice, dor și neastâmpăr pe cari le ascund sub masca unor revendicări la cari ar putea avea dreptul.

D-na Cantacuzino spune că numai luptând ca să devie un factor de echilibru social în lume, ca umanitatea să trăiască în pace; că numai luptând ca să devie „les agents actifs et régénérateurs de la vieille Europe un peu lasse et qui risque de sombrer" (pag. 9), va putea ajunge o femeie luminată, o mamă conștientă de pericolele ce ar putea amenința copiii, căci „ou la femme est la gardienne du foyer et alors il faut l'armer pour la lutte de la vie si difficile d'après guerre, ou elle est un grand enfant qui doit rester en dehors de tout, mais alors son rôle n'existe plus, car avec la précocité de la jeunesse d'aujourd'hui, que pourra faire une mère si peu préparée et ne connaissant pas par expérience l'évolution sociale, ethnique et politique de son milieu et de son pays"? (pag. 6).

Dacă cineva ar voi să arate ce este un argument judicios și ce este un argument specios, n'ar putea găsi exemple de argumente specioase mai tipice ca în discursul d-nei Cantacuzino.

Dar să presupunem că femeia este zămislită ca și bărbatul, că nu este nici-o desosebire între ei, nici fizică, nici intelectuală, nici morală; că inteligența, aptitudinile, sensibilitățile, impulsunile, inima și sufletul ei sunt ca și ale bărbatului, și că poate face tot ce poate face și el; să zicem, prin absurd, că numai luptând pe fronturile pe cari le-a indicat d-na Cantacuzino femeia va dobândi cunoștințele ce-i trebuiesc pentru arta de a fi mamă, cum cred, oare, „femeile care se micșă" că ele, fiind neconținut în vâltoare vor avea timp să se și deprindă ca să se folosească de ceea ce au învățat în focul luptelor, să dobândească și practica de a fi mame, adică cum își vor face educațiunea, căci se știe că educațiunea este, — după cum spunea fostul distins profesor de filozofie, răposatul C. Dumitrescu-Iași, — deprinderea de a te folosi în viață de cunoștințele dobândite?

Să mergem și mai departe și să zicem că, pe front fiind, vor fi dobândit și practica și educațiunea de a fi gospodine, de a fi mame, și că nu se vor fi înstrăinat și mai mult de casă, de viața de familie, de viața de interior, cum vor putea, însă, duce ele și viața de femeie de casă unde au datorii sfinte de îndeplinit

către leagănul pentru care le-a trimes Dumnezeu pe pământ și viața publică? 1).

Se poate trăi două vieți?

Profesorul de filozofie din Viena, Freud, învață că sufletul trăiește trei vieți: una conștientă, una subconștientă și alta inconștientă. Viața conștientă este viața de toate zilele; viața subconștientă este viața ideilor căpătate din impresiuni anterioare și pe cari memoria le păstrează, viața amintirilor, viața tainică a noastră; iar viața inconștientă este viața visurilor, adică viața instinctelor cari ni se descoperă, cari ne vin în conștiință în timpul somnului.

Ori câte vieți ar fi în stare să trăiască sufletul nostru, noi, bieți, nu putem duce cu succes nici viața căreia i-am fost destinați. Și, femeile — plaisanterie à part — nu sunt mai destoinice ca bărbații. Săruguința, hărnicia casnică se manifestă prin efectele lor. Efectele, în ceea ce privește educațiunea copilor nu numai că nu sunt mulțumitoare, dar sunt păgubitoare. A devenit o axiomă că femeile nu-și văd de casă și de copii. Și nu-și văd de casă și de copii fiindcă.... n'au timp, spun ele.

„D'ailleurs, — zice locotenentul Danez, I. P. Müller, în cartea sa de educațiune fizică — l'argument tiré du „manque de temps" n'est le plus souvent qu'un „prétexte; il ne résiste presque jamais à une enquête sérieuse. Beaucoup de mères prétendent qu'elles „n'ont pas le temps non seulement de prendre leur bain quotidien mais encore de baigner leurs enfants, de faire avec eux de la gymnastique en chambre, de broser leurs dents, d'assurer la liberté de leur ventre, de les sortir tous les jours, etc. etc.... Mais ces mêmes dames ont tout le temps de dévorer des romans, de bavarder sur les escaliers ou au coin des rues avec d'autres mères tout aussi occupées, de se montrer sur le boulevard, de faire des visites au pâtissier, etc. etc.... 2).

1) Vorbind în chestiunea feminizmului de Doamna Alexandrina Cantacuzino, mi-aduc aminte de fosta cumnată a d-sale, defuncta Irina Ghica, fiica lui George Gr. Cantacuzino, și de părerile acestel adevărate gospodine asupra femeiei române.

Sunt 20 de ani de atunci. Eram în trenul de Predeal. Buna româncă, Irina Ghica, mergea la Zamora, la castelul ce tatăl său atunci ridicase. Nu știu cum a devenit de s'a încins o discuție aprinsă asupra femeiei române. Infocata patrioată Irina Ghica a făcut o critică amară și violentă femeiei noastre: viața ei nu are nici un sens. Nu știe nici ce face, nici ce-i place. Nu e nici o legătură între vorba ei și faptele ei. Pentru gospodărie nu există, pentru copii asijderea. Nu știe nici ce să-i vorbească copilului, nici cum să-l vorbească . . . . . ; și a terminat filipica sa cu cuvintele: „femeia română, dacă nu e o ruină pentru casa bărbatului, e o grea povară".

Defuncta era o bună româncă și o înfocată patrioată: cu ce cuvinte calde descria frumusețel Țării noastre, și cu ce patriotism desaproba familiile române cari aveau obiceiul să plece în flecare an prin alte Țări spre a petrece lunile de vară sau de iarnă și de a-și vărsa banii în punga străinilor! N'am fost deloc cruțat când a auzit că mă duceam la Râșnov unde îmi instalasem nevasta și copiii pe timpul verii.

De ar trăi, ce ar zice Irina Ghica, care prețuia gospodăria și viața casnică, la vederea femininelor și feministelor cari cu ajutorul unor amabilități masculine ațâță femeia, o provoacă, o turbură, o aprinde, o scot afară din casă și în goană, ne mai uitându-se înapoi, aleargă cu ea pe la întruniri, la cluburi, la Cameră, la Senat la luptă bărbatucidă și cine mai știe pe unde?

2) J. P. Müller: „Mon Système", pag. 44. Edițiune franceză, Paris, 1906.

Dacă femeile acum, când nu sunt înregimentate sub nici un steag politic, când accesul vieții publice nu le este încă înlesnit, nu au timp de casă și de copii, dar atunci când vor lupta în calitate de „agenți activi și regeneratori ai Europei, ca să restabilească echilibrul social în lume?”... Atunci... casa va fi pustie, iar cei de acasă, cuprinși de jale, vor plânge biata casă cu plânsul poetului Depărățeanu când a pierdut pe „Ana cea frumoasă”:

.....
 Jelesc coliba mică
 Cu trestie învelită
 .....
 Și ușa-i sfărămată
 Ce trist în vijelie
 Se zbate zgâtânată
 Tipând a sărăcie.

* * *

Problema enunțată de d-l Const. Bacalbașa asupra „îndreptării răului împământenit în Țară prin îndrumarea generală care ar atinge chestiunea în esența ei „sufletească”, și pe care am căutat s-o pui în ecuații în rândurile de mai sus, are două necunoscute: familia și femeia.

Să aflăm pe acești X și Y, pe aceste două rădăcini, vorbind algebricește, ale problemei noastre — familia și femeia sunt în adevăr rădăcinile sociale — și am deslegat problema.

Dacă pentru unele din ecuațiunile algebrice se găsesc formule cu ajutorul cărora pot fi deslegate, ar fi să dezesperăm de omenire dacă pentru ecuațiunile noastre sociale nu s'ar putea găsi asemenea formule și ar rămâne în categoria ecuațiunilor algebrice de grade înalte cari pentru savanții algebristi sunt încă niște algebre.

Incontestabil că ecuațiunile noastre sunt de grade înalte. De aceea au rămas până acum ca niște algebre pentru inteligențele și legiuitorii cari s'au ocupat cu știința dezvoltării și organizării societății și au văzut vițiul de origine al organizării sociale actuale.

Pentru revizuirea acestei organizări, însă, pentru reformarea organelor sociale cari la rândul lor vor trebui să reformeze moravurile noastre, pentru această revoluție socială se simte nevoia unor altfel de inteligențe decât de cele de comisiuni sau de consilii legislative¹⁾; e nevoie de inteligențele cari, după cum

1) Spun aceasta fără nici o aluziune răutăcioasă la legea pentru «Organizarea și funcționarea consiliului legislativ», promulgată în luna trecută, deși n'am nici-o încredere în forța, în virtutea unor asemenea legi de a produce vre-un efect. Cunoscom comisiunile și consiliile legislative. Am făcut în anul 1918, sub titlul «Spre o mai bună legiferare», o scurtă privire asupra chestiunii înființării unei comisii permanente de legislațiune. (Ziarul «Agricultor» No. 408 din 21 Septembrie 1918); iar în anul, 1920 sub titlul «Mișcarea juristilor», am aruncat o privire asupra activității comisiunilor permanente de legislațiune cari au ființat dela 1858—1866, asupra roadelor negative ale regimului centralizator permanent de legislațiune, asupra fizionomiei adunărilor comisiunilor de legislațiune, și a nevoiei nu de înființarea unui institut de legislațiune ci de găsirea legistilorului. (Revista «Dreptul» No. 16 din 29 Februarie 1920). Le-am văzut comisiunile de legislațiune, le-am trăit și le-am pășcut, și văzându-le de aproape am roșit și am pălit.

spune Giovanni Papini, erau un dar chiar în ochii lui Christ și a căror lipsă la auditorii și discipolii Săi, o regreta.

Până la ivirea unei asemenea inteligențe, a unui meșteșugar care să schimbe temelia socială făcută din individul care se ridică turlac de carte, amoral și orb la suflet, și să așeze societatea pe temelia sănătoasă a familiei sănătoase din al cărui sân curat să-și ia avânt copilul curat și bine pregătit prin deprinderile lui bune ca să consolideze și să înalțe edificiul social; până la ivirea meșteșugarului, ziditor al noiei lumi, care să îmbine ridicarea familiei cu ridicarea individului, să șoptim femeiei și să-i repetăm melodios, duios și cu voce captivantă de sirenă: *familia, familia, familia*. Să-i șoptim și să o atragem în lăcașul sfânt nu pentru ca s'o martirizăm, după cum sirenele prin dulceața cântecelor lor atrăgeau navigatorii la țărnișă pentru ca să-i sfășie și să-i mănânce, ci pentru ca s'o îmbiem la farmecul vieții de interior: la farmecul de a trăi *gospodărind, născând, alăptând, crescând și cultivând copiii în bune și sănătoase condițiuni morale, intelectuale și fizice și secundând bărbatul în activitatea lui practică sau intelectuală*; la farmecul de a trăi acasă în pace, în iubire și în seninătatea mândră a frunții; s'o îmbiem la farmecul frumuseții de a fi soție, tovarășă și mamă în înțelesul sfânt al acestor trei cuvinte.

George D. Nedelcu

2 Martie 1925.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IASI S. II.

Audiența dela 18 Noembrie 1924

Președenția d-lui M. Patron, Președinte

Gavrila Rabinovici și alții cu Banca Dacia.

HOTĂRĂRI DATE PE CELE GRATIASĂ.— JURNAL.— COMUNICAREA LOR.— APEL.— ART 104 PR. CIVILĂ.
 SECUESTRU ASIGURĂRII.— OBTINEREA LUI.— MATERIE COMERCIALĂ.— APLICAREA DISPOZIȚIILOR ART. 908 C. COM.— ART. 613 ȘI 740 PROC. CIVILĂ.

1) Comunicarea unei hotărâri dată în camera de consiliu conform art. 104 pr. civilă, fiind un act formal, nu poate fi înlocuită prin nici o altă împrejurare de fapt echivalentă, cum ar fi pretinsa luare în cunoștință cu prilejul aplicării secuestrului ordonat prin aceea hotărâre.

2) În materie comercială, încuviințarea secuestrului asigurător trebuie dată cu observarea dispozițiilor ar. 908 c. um. potrivit cărora cauțiunea atât când creditorul are act scris, cât și când e lipsit de un asemenea act, este lăsată la aprecierea instanțelor judecătorești, spre deosebire de dispozițiile art. 613 proc. civilă, cari prevăd că atunci cerând creditorul nu are act scris cauțiunea va fi de a treia parte din valoarea reclamată, și cari sunt aplicabile numai în materie civilă.

No. 43.— Respins ca nefundat apelul făcut de Gavril Rabinovici, Benzin Dorfman și Avram Himelstein în contra jurnalului Tribunalului Iași S. III-a. No. 25 din 28 Martie 1923 în proces cu Banca Dacia.

Curtea,

Văzând că „Banca Dacia“, prin reprezentantul ei, invoacă tardivitatea apelului pe baza art. 104 pr. civ. întru cât a trecut termenul de 15 zile dela data când sechestrul asigurător a fost aplicat în mod efectiv și deci de când apelanții au luat cunoștință de jurnalul Tribunalului care îl incuviințează.

Văzând pe de o parte că nu există la dosar lucrările pentru aplicarea sechestrului, spre a se constata data acestei aplicări;

Văzând pe de altă parte, că art. 104 pr. civ. prin aliniatul al treilea arată că termenul de apel este de cinci spre zece zile dela comunicarea hotărârei;

Văzând că în cazul de față hotărârea nu a fost comunicată apelanților, iar comunicarea cerută de lege fiind un act formal, nu poate fi încuivățată prin nici o altă împrejurare de fapt echivalentă, cum ar fi pretinsa luare în cunoștință cu prilejul aplicării sechestrului;

Că deci, incidentul de tardivitate a apelului ridicat de Banca Dacia urmează a fi respins ca nefundat.

Pentru aceste motive, respinge ca nefundat incidentul de tardivitate a apelului, ridicat de reprezentantul Băncii Dacia.

În fond:

Curtea, în majoritate,

Văzând că la cererea introdusă de către Banca Dacia, societate anonimă, prin petiția înregistrată la No. 1120 din 28 Martie 1923, odată cu acțiunea principală prin care chiamă în judecată pe Gavril Rubinovici, Benzin Dorfman și pe Avram Himelstein pentru plata sumei de 137.057 lei 85 bani; Tribunalul Iași, secția III-a, prin jurnalul cu No. 25 din aceea zi, a admis înființarea unui sechestrul asigurător, pe averea preținșilor săi debitori, pârâții menționați mai sus, pe baza cauției depusă cu recipisa Administrației Financiare Iași No. 28159/923, conținând bonuri de ale Creditului Financiar Urban în valoare nominală de 45.700 lei.

Văzând că pârâții sechestrați au apelat jurnalul pentru înființarea sechestrului cerând anularea lui, pe motivul că nu s'a depus de reclamantă cauțiunea de o treime prevăzută în art. 613 pr. civ. întru cât bonurile depuse de ale Creditului Urban în valoare nominală de 45.700 lei, au în realitate o valoare mult mai mică—după cursul zilei dela data încuviințării sechestrului și după cel de astăzi;

Având în vedere că litigiul de față este în mod necoutestat de natură comercială; că astfel fiind, deși în admiterea sechestrului asigurător apelat, Tribuna-

lul își motivează jurnalul pe disp. art. 613 și urm. din pr. civ. în mod legal urmează a se face aplicarea disp. art. 908 c. com.;

Văzând că necesitatea aplicării disp. art. 908 c. com. rezultă din împrejurarea că acel text, mai cu seamă atunci când reglementează chestiunea cauției e referitor la regulile de procedură comercială, pe cari le menține în vigoare în mod expres disp. art. 470 din pr. civ.;

Având în vedere că, întrucât art. 908 c. com. arată modul procedural cum se va putea înființa sechestrul, în termen generic, fără a face vre-o deosebire, urmează că dispozițiile acestui articol se aplică la toate cazurile, fie că reclamantul are, fie că nu are act scris, în dovedirea pretențiunilor sale, de oare ce nici noi nu putem face vre-o deosebire acolo unde legea nu o face;

Că, întru cât după disp. art. 908 c. com. cauțiunea este lăsată în toate cazurile la aprecierea instanțelor de fond, Curtea, găsește, că prin depunerea efectuată în bonuri de ale Creditului finciar urban pe valoare nominală de 45700 lei, s'a depus garanția suficientă de către Banca Dacia pentru a i se încuviința sechestrul asigurător până la concurența sumei de 137.057 lei 85 bani cu procente legale comerciale, cheltuieli de judecată și onorar de avocat, pe averea preținșilor debitori Gavril Rabinovici, Benzin Dorfman și Avram Himelstein, pârâți în acțiunea comercială pendentă.

Că, deci apelul de față făcut de către numiții pârâți, în contra jurnalului Tribunalului Iași, Secția III-a No. 25 din 28 Martie 1923, urmează a fi respins ca nefundat.

Pentru aceste motive, redactate de D-1 Consilier Petit, respinge ca nefundat apelul.

Semnați: M. D. Patron, N. N. Gane, H. Grigoriu, E. Petit.

Osebită părere:

Subscrisul difer de părerea majorității, în acest sens, că socot ca insuficientă cauțiunea sub care s'a admis acest sechestrul și deci fiind vorba de un sechestrul ordonat cu călcarea legii, el este nul.

În adevăr, este necontestat în speță că suma depusă ca cauțiune nu reprezintă a treia parte din valoarea reclamată. Or, pentru a se putea în mod legal obține un sechestrul asigurător, atunci când creditorul nu posedă un act scris, ajuns la termen, care să facă dovada creanței sale, este absolut necesar, și în civil ca și în comercial, ca acel creditor să dea o cauțiune de a treia parte din valoarea reclamată; că aceasta este soluția în civil, o stabilește aliniatul 2 de sub art. 613 pr. civ.; că, aceiași soluție trebuie aplicată și în comercial, o stabilește disp. art. 908 c. com. combinate cu disp. art. 613 pr. civ.

În adevăr, până la modificarea procedurii civile

din 1900 nu se cunoștea nici în civil nici în comercial posibilitatea legală a aplicării unui sechestrul asigurător atunci când creditorul nu avea înscris; că, de și jurisprudența față de nevoile zilnice, îl acorda uneori, dar aceasta în mod timid și fără o bază legală, căci legea nu reglementa acest caz; că de abea în 1900, legiuitorul procedurii civile se ocupă de acest caz, înscriind aliniatul 2 de sub art. 613, iar în expunerea de motive a legii își face un merit din această inovație, când vorbind de art. 613 spune: „Am modificat art. 613 dându-i o redacție mai lămurită, și pentru ca datornicii de rea credință să nu mai fie atât la adăpost, cum erau cu actuala redacție a acestui articol, am mai adăugat un aliniat, dând același drept pe care-l au creditorii cu acte scrise, și celor ce n-au acte scrise, însă cu obligația să dea o cauție de a treia parte din valoarea reclamată”, inovație pe care a introdus-o și în materie de proprie (art. 455 aliniatul b) și de care face de asemenea mențiune în expunerea de motive.

Având în vedere că astfel stând lucrurile, este necontestat că art. 613 pr. civ. în noua sa redactare face un pas înainte în materia acordării sechestrului asigurător, reglementând un caz nou, acela al acordării sechestrului când creditorul nu are înscris; că, este necontestat, că de această inovație urmează a profita și procedura comercială care, ca și codul comercial, aplică toate dispozițiile din civil, când ele nu sunt contrazise de vre-o dispoziție a lor proprie din comercial; că, atunci însă când o aplică, este firesc să o aplice întreagă și sub condițiile în care o reglementează legiuitorul civil, adică sub condiția depunerii unei cauțiuni de a treia parte din suma reclamată.

Având în vedere că rezultatul la care ajungem noi, concordă de altfel și cu spiritul procedurii comerciale; în adevăr, legiuitorul comercial, dat fiind materia delicată în care legisfează și în care o măsură neohibzuită poate aduce o gravă atingere creditului unui comerciant, este mai riguros decât acel civil, căci el nu dispensează de cauțiune decât pe creditorul ce are un efect la ordin sau purtător protestat de neplată, pe când în civil, potrivit art. 614 pr. civ. când creditorul are înscris, lasă la aprecierea judecătorului dacă este locul să-l mai supună sau nu la cauție. Apoi, în materie de ridicare de sechestrul, de unde în civil legiuitorul permite ridicarea sechestrului ori de câte ori datornicul va da o garanție îndestulătoare (art. 617 pr. civ.), în comercial preocupat de același gând, de astă dată pentru creditor, dispune că debitorul nu poate obține potrivit art. 908 al. ult. ridicarea decât consemnând capitalul, interesele și cheltuielile pentru care s'a înființat sechestrul. Că dar, dacă procedura comer-

cială este mai riguroasă, ar fi curios că tocmai în comercial un creditor fără titlu să obțină un sechestrul în baza unei cauții oricât de mici apreciată de judecată, pe când în civil să fie obligat la o cauțiune de cel puțin a treia parte din suma reclamată.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se admite apelul a se reforma jurnalul apelat și anula sechestrul.

Semnat : D. G. Lupu

TRIBUNALUL ILFOV, S. IV civ. cor.

Audiența de la 25 Februarie 1925, camera de consiliu
Președenția D-lui Siliu Rădulescu, judecător de ședință

Florica și G. Vărășteanu cu S. H. Brandwein

INSCRIERE ÎN FALS.— SUSPENDAREA JUDECĂRII ACȚIUNEI CIVILE.— DACĂ POATE FI PROPUȘĂ PENTRU PRIMA OARĂ ÎN INSTENȚA DE RECURS.— ART. 8 PR. PENALĂ ȘI 170 ȘI 290 PR. CIVILĂ.

În instanța de recurs nu se poate cere suspendarea judecării recursului pe motiv că partea care face o astfel de cerere defaimă ca fals un act pe care s'a întemeiat hotărârea instanței de fond, când acest fals nu a fost invocat la instanța de fond, nu a făcut obiectul debaterilor și nu există nici un motiv de recurs formulat în această privință.

Singura cale, pe care partea o are în asemenea caz, pentru a nu rămâne vătămată prin faptul că a descoperit falsitatea actului, după pronunțarea definitivă a hotărârei de către instanța de fond, fiind aceea a revizuirii deschisă de art. 290 al. 2 pr. civilă.

No. 26. — Respinsă cererea făcută de către Florica și Gh. Vărășteanu de a se suspenda judecarea recursului făcut contra cărței de judecată cu No. 517/924 a judecătorii Oc. IV București dată în proces cu S. H. Brandwein.

S'au ascultat D-nii avocați D. Rădulescu pentru recurenți în dezvoltarea cereri de suspendare și W. Filderman pentru intimat.

Tribunalul,

Asupra cererii făcută de recurenții Florica Vărășteanu și G. Vărășteanu în ședința dela 20 Februarie 1925 de a se suspenda judecarea recursului pe motiv că au făcut reclamațiune la parchet, că cu prilejul luării interogatorului reclamantului dela prima instanță s'a făcut o substituție de persoană.

Având în vedere că intimatul S. H. Brandwein se opune la admiterea cererii pe motiv că pentru ca potrivit art. 8 pr. penală acțiunea privată să poată fi suspendată, trebuie ca să fie vorba de o acțiune publică deschisă iar nu de o simplă reclamațiune adresată parchetului.

Având în vedere că față de această apărare a intimatului, recurenții declară că dacă Tribunalul ar admite modul de a vedea al intimatului, se înscriu în fals în contra actului care constată interogatoriul la intimatului și cer conform art. 170 pr. civilă suspendarea procesului până la judecarea pe cale penală a falsului invocat.

Având în vedere că indiferent de chestiunea de drept dacă pentru ca să fie loc la suspendarea procesului în virtutea art. 8 pr. pen. trebuie să existe

o acțiune publică deschisă, iar nu numai ca în speță o simplă cerere adresată parchetului, și indiferent dacă cererea se face în virtutea art. 8 pr. penală sau 170 pr. civ., chestiunea ce urmează a se judeca de Tribunal este de a se ști dacă asemenea cereri pot fi făcute pentru prima oară în instanța de recurs;.

Considerând că rațiunea pentru care atât art. 8 pr. penală cât și art. 170 pr. civ. încuviințează suspendarea acțiunii private, este ca instanțele civile să nu se pronunțe asupra procesului ce este repartizat pe baza unor acte care, dacă vor fi constatate ca false de instanța penală, soluția procesului ar fi cu totul alta decât în cazul când actele defăimate ar fi fost valabile.

Considerând că într'adevăr instanța de recurs nu este chemată a judeca din nou procesul în fond și a examina faptele și actele procesului, ci are numai a examina dacă instanțele de fond n'au comis cumva în interpretarea actelor vre'un exces de putere sau dacă interpretarea dată nu a fost făcută printr-o greșită apreciere a faptelor sau prin denaturarea actelor.

Considerând că dacă la instanța de fond s'ar fi ridicat chestiunea falsității actului și s'ar fi cerut suspendarea procesului, iar aceea instanță ar fi trecut peste această cerere, este evident că partea ar fi putut formula un motiv de casare întemeiat pe acest fapt, iar Tribunalul după ce, ca instanță de recurs, ar fi casat hotărârea atacată cu recurs, în fond ar fi urmat să suspende judecarea pricinii până la transșarea chestiunii penale la instanțele respective.

Considerând că însă din moment ce la instanțe de fond nu s'a ridicat această chestiune, Tribunalul ca instanță de recurs nu mai poate suspenda procesul până la judecarea de către instanțele penale a actului defămiat în fals, mai ales că chiar dacă s'ar dovedi actul ca fals, acest fapt nu ar putea să atragă casarea hotărârei, din moment ce chestiunea nu a fost dedusă înaintea instanței de fond, iar în instanța de recurs nu este formulat nici un motiv de casare, întemeiat pe acest fapt.

Considerând că în asemenea împrejurare, legiuitorul pentru ca partea care a descoperit falsitatea actului care a servit de temelie hotărârei pronunțată în contra sa, și care a rămas definitivă, să nu rămâne vătămată, a deschis prin art. 290 c. civ. calea revizuirii.

Că astfel fiind, cererea recurenților de a se suspenda judecarea recursului, este nefundată și urmează a fi respinsă, și a se da cuvântul părților în fond.

Pentru aceste motive, respinge cererea de suspendare.

Semnăți: *Siliu Rădulescu, A. Boboc.*

Judecătoria ocolului 2 Câmpulung-Muscel

Ședința dela 27 Februarie 1925

Președinția D-lui C. S. Ballan, judecător-Președinte

ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — COMOȘTENITOR. — DREPTUL UNUI ASEMENEA COMOȘTENITOR A REVİNDECA DELA TERȚIU DEȚINĂTOR AL AVEREI INDIVIZE COTA PARTE IDEALĂ CUVENITĂ LUI, PRESCRIPTIA DE 10 ANI. — JUSTĂ CAUZĂ. — DACĂ UN TERȚIU ABSOLUT NUL, POATE SERAI CA JUSTĂ CAUZĂ ÎN DOVEDIREA PRESCRIPTIEI DE ZECE ANI. — SOLUȚIE NEGATIVĂ.

1) Acțiunea în revendicare neputând fi—in principiu—exercitată de cât de cel ce se pre-tinde proprietar absolut, se discută, în doctrină, dacă ea poate fi intentată de un singur comoștenitor contra terțiului deținător;—iar părerea cea mai juridică este că o asemenea acțiune este admisibilă, când comoștenitorul revendică dela un deținător strein, cota parte a sa ideală, la care are drept în acel imobil, în scop de a i se recunoaște dreptul său, care urmează a fi mai bine stabilit, în urmă, după facerea partajului.

2) Nu numai vânzarea și schimbul lucrului altuia, dar și înzestrarea cu lucrul altuia sunt acte radicalmente nule,—care nu pot servi ca justă cauză în dovedirea prescripției de zece ani.

Judecata,

Asupra prezentului proces civil în revendicare, intentat de minorul I. Moise Herișeanu prin cótutorii săi Ana și Florea Ghibu din Câmpulung, contra Ileanei G. Răcaru din Serești și Joița N. Bragă din Stoenesti, pentru revendicarea terenului de fânețe, în limitele arătate de acțiune, teren situat în com. Voinești acest județ.

Având în vedere toate actele dela dosar și desbaterele urmate, carborate cu declarațiile martorilor ascultați sub prestare de jurământ, din care se constată în fapt că, pe urma def. I. Herișeanu au rămas 4 fii, între cari și Joița N. Bragă—una din pârâte—care, la 1905, cu act de vânzare în regulă aut. No. 363/905 și tr. No. 435/905 la Trib. Muscel, vinde tatălui minorului reclamant, tot dreptul său de pă-mânt din hotarul com. Voinești, ce i se cuvine moș-tenire dela părinți, fără a-și mai rezerva ceva, apoi în 1907—doi ani mai târziu—după ce-și vânduse toate drepturile sale successorale, aceiași Joița N. Bragă, dă zestre—din averea tatălui ei—la căsătoria ficei sale Elena cu Gh. Răcaru—a doua pârâtă,—li dă zestre terenul din proces, care, deși în actul de dotă se arată a fi din Nămăești, e însă situat de com, Voinești, cum se atestă de primarul com. Voinești prin certificatul No. 44/925 și cum reese clar și din actul de partaj voluntar din 1921—depus la dosar—din care se vede că toată averea rămasă pe urma def. I. Herișeanu e situată în com. Voinești, nimic neavând în Nămăești; — Și aci e necesar a lămuri că, aceiași pârâtă Joița N. Bragă, după ce ș'a vândut toate drepturile sale successorale în averea părinților săi, — după ce a dat zestre ficei sale terenul din proces, — la 1 Februarie 1921, ea, cu cei trei frați ai săi, face și actul de împărțeală voluntară, depus la dosar în copie, act în care, ea, Joița, se prezintă în calitate de comoștenitoare în averea def. ei tată I. Herișeanu—deși ea, își vânduse toate drepturile sale successorale în averea părinților săi, încă din 1905, tatălui actualului reclamant minor,—nemaî rezervându-și nimic;

Că ceace judecată urmează a rezolva ca chestie de drept este: Un comoștenitor, în speță minorul reclamant, care, prin succesiune, a moștenit dela

tată-său toate drepturile succesoriale alei Joitei N. Bragă în succesiunea defunctului I. Herişanu, acest comostenitor în succesiunea def. I. Herişanu, poate, are el dreptul, să revendice pentru el toată, sau o parte numai, din averea rămasă pe urma lui „de cujus”, înainte de împărţea, — căci, în speţă actul de împărţea voluntară făcut de cei l'alţi comostenitori, fără participarea sa, nu-i poate fi opozabil.

Având în vedere că acţiunea în revendicare, neputând fi, în principiu, exercitată decât de cel ce se pretinde proprietar absolut, se discută în doctrină dacă ea poate fi intentată de un singur comostenitor contra terţiului deţinător; — şi părerea cea mai juridică este că o asemenea acţiune este admisibilă, în cazul când comostenitorul revendică dela un deţinător strein, cota parte a sa ideală, la care are drept în acel imobil în scop de a i se recunoaşte dreptul său, care urmează a fi limpezit mai în urmă prin facerea împărţelei (Aubry et Rau: «De la propriété», No. 22 şi Baudry: «Des biens» No. 268).

Că, în speţă, reclamantul minor, făcând prezenţa acţiune în calitate de fiu al cumpărătorului drepturilor Joitei N. Braga, nu putea, nu avea dreptul să ceară pentru sine, toată averea din acţiune; ci, el fiind reprezentantul numai al unuia din cei 4 moştenitori ai def. I. Herişanu, numai pentru atât are dreptul şi numai pentru atât poate revendica, — anume: cota parte a sa ideală din acel imobil; şi aceasta numai în scopul de i-a se recunoaşte existenţa şi a dreptului său de proprietate în acel imobil, drept care urmează a fi limpezit mai în urmă, prin facerea împărţelei între cei 4 moştenitori nedivizaţi în averea def. I. Herişanu.

Având în vedere că, pârâta prezentă, în apărare, invoacă prescripţia de 10 ani, bazată pe justa cauză, actul său dotal prin care mama sa îi dă zestre, teren determinat dintr-o avere nedivizată, care numai era a ei, — a mamei sale încă dela 1905, — căci îşi vându-se mama sa toate drepturile sale succesoriale în averea def. săi părinţi, tatălui reclamantului, urmează, deci, ca judecata să rezolve, ca chestie de drept, dacă se poate invoca, drept justă cauză, pentru a proba prescripţia de 10 ani, un act de dotă prin care se dă ca zestre lucrul altuia; sau, cu alte cuvinte, — dacă înzestrarea cu lucrul altuia este valabilă în legislaţia noastră.

Având în vedere textul art. 644 c. civil, după care proprietatea lucrurilor se dobândeşte şi se transmite prin succesiune, prin legate, convenţiune şi prin tradiţiune.

Având în vedere şi textul art. 1895 şi 1897 c. civ. după care, cel ce câştigă cu bună credinţă şi printr-o justă cauză un nemiscător determinat, va prescrie proprietatea celui imobil prin 10 ani. — iar «justă cauză» este verice titlu translativ de proprietate, — un titlu nul neputând conform art. 1897 al. final-servi de bază prescripţiei de 10 ani.

Având în vedere şi dispoz. art. 1166 c. civil, după care obligaţiunile fără cauză nu pot avea nici un efect.

Considerând că, în speţă, e fapt necontestat că justa cauză de care se serveşte pârâta în dovedirea prescripţiei de 10 ani, este actul dotal cu data de 18 Mai 1907 aut. No. 237 907, prin care, cealaltă pârâtă, Joita N. Bragă la trecerea ficei sale în căsă-

torie ca Gh. Răcaru, o dotează, între altele, şi cu terenul din proces, pământ, care, la acea dată — Februarie 1907 numai apartinea Joitei, căci aceasta îşi vându-se din 1905 toate drepturile sale succesoriale.

Având în vedere şi textul art. 1240 c. civil, după care, cei ce constituiesc dotă, sunt datorii să răspundă de evicţiune după regulele stabilite la titlul «despre vânzare»,

Având în vedere că, în legislaţia noastră — ca şi la francezi — vânzarea lucrului altuia este nulă, în sensul de inexistenţă, pentru lipsă de cauză — motive pentru care legiuitorul nostru aşi eliminat, ca inutil art. 1599 c. civ. francez, când a tradus codul nostru civil; — căci legiuitorul a găsit că e inutil a se mai adăuga la noi şi acest text de lege, întru cât principiul pus în art. 966 c. civil român era suficient: că obligaţia fără cauză nu poate avea nici un efect — «cauza» într-o convenţie, fiind scopul principal ceşi au propus părţile; —

Că, pentru aceleaşi consideraţiuni, nu poate fi valabilă nici înzestrarea cu lucrul altuia, întrucât şi vânzarea lucrului altuia caşi dotarea cu lucrul altuia sunt acte inexistente, radicalmente nule, care, lipsite fiind de cauză, nu pot fi ratificate, oricât de mult timp ar trece;

Că, asemenea acte nu pot fi confirmate nici în mod expres, nici în mod tacit, de oare-ce, nictimpul nici voinţa părţilor nu pot să valideze o convenţiune inexistenţă, pentrucă neantul nu poate fi confirmat: «Quod nullum est, confirmari nequit». Că, «nu se poate confirma decât ceea ce a existat în realitate», a zis tribunul Jaubert, raportorul art. 1338 francez (1190 c. c. rom.), iar confirmarea nu poate niciodată să valideze convenţiunile a căror existenţă nu e recunoscută de lege şi care, ca atare, nu leagă pe nimeni. Pentru aceasta, principiul că, actele sau convenţiunile «existente nu pot fi confirmate», este astăzi admis de aproape toţi marii jurişti ai Franţei — afară de Toullier şi Merlin, iar la noi de unanimitate doctrinei, afară de d-l Ştefan Scriban: «Cr. Jud. No. 16/910; că, codul italian prevede expres acest principiu prin art. 1310, că «actele nule pentru lipsă de forme, nu pot fi confirmate, tot asemenea prevede şi art. 215 din legea bulgară (Profesor D. Alexandresco: T. I. pag. 633 ed. II; Tom. III partea II pag. 274; 315. 319; T. IV. p. I. pag. 164 206 208 209. 416. 495. 496. 497; T. V. pag. 116; T. VII pag. 43. 44 şi 72; T. VIII p. II pag. 136; T. X. pag. 230; T. XI pag. 270 şi nota, cum şi toţi autori citaţi acolo.)

Că, astfel fiind şi cum, în speţă, pârâta prezentă invocă prescripţia de 10 ani, bazată pe justa cauză menţionată mai sus, care e un act absolut nul, — ce nu se poate confirma, oricât de lung ar fi timpul care ar trece, deci motivul de apărare invocat de pârâta prezentă este neintemeiat şi urmează a fi respins ca atare şi, în consecinţă, a se admite în parte acţiunea numai pentru cota parte ideală cuvenită reclamantului minor, cotă, care urmează aşi-o valorifica, în urmă, după facerea partajului.

Apreciind şi asupra cheltuelilor de judecată, etc. Admite în parte acţiunea, etc.

Judecător-Preşedinte, C. S. Ballan